

Alavus rohkeasti kohti uutta 2030

Strategia-asiakirjan luonnos 26.11.2025

1. Toimintaympäristö

Alavus tunnetaan elinvoimaisena seudun keskustaupunkina, jolla on vahva teollinen ja rakennustuoteteollisuuden perusta sekä hyvä sijainti kantatie 66 ja valtatie 18 risteyksessä.

Alavudella on monipuoliset liikunta- ja virkistysmahdollisuudet sekä vetovoimaiset kaupalliset palvelut, erityisesti Tuurin kauppakylä. Ympäri vuoden, mutta etenkin kesäisin ja loma-aikoina tämä Suomen suurin matkailukohde on merkittävä kävijävirtojen kohde ja tapahtumien keskus.

Kaupungin taloutta haastaa se, että verotulot ovat selvästi maan keskitasoa alhaisemmat. Valtionosuudet ovat sote-uudistuksen jälkeen jääneet odotettua alemmalle tasolle. Hyvän työllisyyden ja työvoimapulan vuosien jälkeen kaupunkia on kohdannut paikallinen äkillinen rakennemuutos, joka yhdessä koko maata vaivaavan taantuman myötä on lisännyt työttömyyttä.

Väestökehitys noudattelee maaseutukuntien yleistä suuntaa: väestö ikääntyy ja syntyvyys on pudonnut tuntuvasti. Osaavan työvoiman saatavuus ja alueen vetovoiman ylläpitäminen ovat myös tunnistettuja haasteita.

2. Visio: Alavus on asukkaitaan varten

Alavus tunnetaan asukkaitaan arvostavana kaupunkina, joka tarjoaa hyvät asumisen ja yrittämisen olosuhteet. Elinvoimaisessa kaupungissa asukkaat, yritykset ja yhteisöt menestyvät.

Visio korostaa asukkaiden merkitystä kaupungin toiminnassa, elinvoimassa ja kehityksessä. Kaupungin palveluiden ja elinkeinoelämän kannalta on tärkeää, että osaavaa työvoimaa on saatavilla. Aktiiviset asukkaat luovat toimivaa ja elävää kaupunkia.

3. Rohkeasti yhdessä

Arvomme on kiteytetty muotoon *Rohkeasti yhdessä*

Arvot kertovat monialaisesta yhteistyöstä ja rohkeista ratkaisuista tulevaisuuden turvaamiseksi. Alavudella arvostetaan vahvaa yhteisöllisyyttä, aktiivisten yhdistystoimijoiden kenttää ja paljon vuoropuhelua eri yhteisöjen välillä.

4. Kaupungin ydintehtävät ja tarkoitus

Kunnan perustehtävä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa. Se huolehtii laadukkaista peruspalveluista, kestävästä kehityksen edistämisestä ja yhteisön viihtyisyydestä. Kunta toimii asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen kumppanina luoden edellytyksiä hyvälle elämälle, työlle ja osallistumiselle. Sen tarkoitus on vahvistaa paikallista identiteettiä, turvata yhdenvertaiset mahdollisuudet ja rakentaa tulevaisuutta, jossa ihmiset ja ympäristö voivat hyvin.

Kuntien keskeiset tehtäväalueet ovat koulutus ja varhaiskasvatus, kaavoitus ja rakennusvalvonta, ympäristö- ja tekniset palvelut, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palvelut, elinkeinojen ja työllisyyden tukeminen sekä hallinnon ja demokratian tehtävät. Lisäksi kunnat vastaavat osaltaan turvallisuudesta ja varautumisesta.

5. Strategiatavoitteet ja niiden painotukset strategiakaudella 2026–2030

ELINVOIMAINEN ALAVUS

Strategiatavoite	Strategiakauden painotukset
Yrittäjyys nähdään kaikessa toiminnassa elinvoiman veturina.	Vahvistamme yritysten toimintamahdollisuuksia ja huomioidaan yritykset päätöksenteossa. Paikalliseen rakennemuutokseen sopeutumisen toimia kehitetään ja jatketaan. Jatkamme yritystilojen inventointia ja kehittämistä.
Kaavoitus, luvitus ja maanhankinta ovat ennakoivaa ja mahdollistavaa.	Varmistamme asunto- ja yritystonttien saatavuutta ja käyttöönottoa. Tarjoamme mahdollisuuksia kuntien väliseen yhteistyöhön rakennusvalvonnassa. Edistämme Toppilan yritysalueen infraratkaisuja ja muiden yritysalueiden katusuunnittelua.
Infrastruktuuri on toimivaa ja mahdollistavaa.	Ylläpidämme rakennettua ympäristöä. liikenneväyliä ja virkistyskohteita kestäväällä tavalla ja ennakoiden. Olemme aktiivisesti mukana julkisen liikenteen mahdollisuuksien kehittämisessä.
Alavudella on palveleva kaupunkikeskus ja eläviä kyliä.	Pidämme esillä kylien tarjoamat asumisen ja viihtymisen mahdollisuudet ja kaupunkikeskustan palvelutarjonnan.
Alavudella peruspalvelut toimivat sujuvasti ja tehokkaasti.	Järjestämme palveluita ajantasaisesti ja tehokkaasti.
Alavus on työllisyyden palveluiden edelläkävijä ja kehittäjä.	Yhteistyössä kuntayhtymä KYMPIN kanssa tarjoamme työllisyyden lisäämiseen, työurien edistämiseen sekä työvoiman saatavuuteen osaamista ja työvälineitä.
Alavudella on monipuolisia asumisen mahdollisuuksia muuttuvia asumistrendejä seuraten.	Ylläpidämme hyvätasoista vuokra-asuntokantaa ja tarjoamme omakotitontteja sekä kaupunkimaisesta ympäristöstä että maaseudun rauhasta.
Alavudella on valtuuston vahvistama monialainen Elinvoimaohjelma, joka ohjaa eri alojen työtä.	Elinvoimaohjelma sisältää Elinkeino- Kulttuuri- ja Liikuntaohjelman sekä Energiapoliittisen ja Maapoliittisen ohjelman (KV 23.10.2023 §22), joita pidetään ajan tasalla.

HYVINVOIVA ASUKAS

Strategiatavoite	Strategiakauden painotukset
Alavudella on mahdollisuus hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen omaehtoisesti ja tuetusti.	Tuemme asukkaiden terveitä elintapoja ja lasten liikkumista yhteistyössä sosiaali- ja terveystalveluiden ja eri alojen yhdistysten kanssa. Teemme vaikuttamistyötä toimivien sote-palvelujen saatavuuden turvaamiseksi alueella.
Kaupungin toiminta edistää yhteisöllisyyttä ja asukkaiden viihtyvyyttä.	Kannustamme ja tuemme eri alojen toimijoita, jotka haluavat rikastaa vapaa-ajan toiminnan mahdollisuuksia Alavudella
Alavudella on monipuoliset, matalan kynnyksen harrastus- ja osallistumismahdollisuudet.	Toimimme yhdistysten kumppanina harrastustilojen, tapahtumien ja kehittämistoimien edistäjänä. Edistämme hanketoimintaa, joka edesauttaa harrastusmahdollisuuksia.
Ympäristö kannustaa liikkumaan ja virkistymään.	Vahvistamme ja vaalimme Alavuden luonnonläheisiä aktiviteetteja ja rakennettua liikuntaympäristöä.
Alavus on asukkailleen sopiva kaupunki.	Tarjoamme mahdollisuuksia ottaa kantaa ja osallistua omanlaisensa kaupungin kehittämiseen.

OSAAVA ASUKAS

Strategiatavoite	Strategiakauden painotukset
Alavudella järjestetään hyvää kasvatusta ja koulutusta turvallisessa ympäristössä.	Turvaamme kasvatus- ja oppimisympäristöjen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden monialaisella yhteistyöllä ja kehittyvällä johtamisjärjestelmällä. Vahvistamme yksiköiden varautumista poikkeustilanteisiin.
Alavudella on verkostomaista koulutustarjontaa elinikäisen oppimisen tukena.	Tuemme mahdollisuuksia kouluttautua kotipaikkakunnalla yhteistyössä yliopistojen, maakuntakorkeakoulun ja ammatillisten oppilaitosten kanssa.
Yritysten työvoima- ja osaamistarpeet ohjaavat koulutuksen järjestämistä.	Panostamme osaavan työvoiman saatavuuteen yhteistyössä yritysten kanssa ja kokoamme aktiivisesti verkostoa koulutuksen saatavuuden vahvistamiseksi eri ikä- ja elämänvaiheissa

HYVIN TOIMIVA KAUPUNKIORGANISAATIO

Strategiatavoite	Strategiakauden painotukset
Kestävä kuntatalous mahdollistaa palvelujen ja ympäristön ylläpidon.	Jatkamme talouden sopeuttamisohjelman toimeenpanoa ja käyttötalouden kurinalaisuutta. Tarkastelemme talouden kestävyyttä säännöllisesti suhteessa väestörakenteen, työllisyyden ja verokertymän kehittymiseen sekä valtionosuusperusteiden muutoksiin.
Kaupungin palveluita ja toimintaa toteuttaa osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.	Huolehdimme henkilöstön hyvinvoinnista ja tarjoamme koulutus- ja kehittämismahdollisuuksia. Panostamme työhyvinvointiin. Mahdollistamme työn ohessa opiskelua pätevän henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi.
Organisaatiomme on joustava ja toimii tehokkaasti myös hallinnonalojen välisessä yhteistyössä.	Jatkamme hallinnonalojen yhteisiä koulutuksia ja esihenkilötyön kehittämistä. Tarkastelemme tehtäväkuvauksia ja huomioimme henkilöstön osaamisen ja vahvuudet muutostilanteissa. Kannustamme kokeilemaan ja kehittämään toimintaa ja uusia työtapoja.
Kaupungin viestintä turvaa viranomaisviestinnän ja vuorovaikutteisen viestinnän.	Turvaamme asianmukaisen viranomaisviestinnän ja tiedonsaantikanavan. Tarjoamme asukkaille palaute- ja kommentointimahdollisuudet. Viestimme aktiivisesti myös kaupungissa toimivista yhteisöistä.
Varautuminen ja huoltovarmuus on integroitu osaksi kaupungin toimintaa.	Toimimme alueellisessa ja paikallisessa yhteistyössä ja verkostoissa. Koulutamme henkilöstöä varautumiseen ja pidämme valmiussuunnitelman ajan tasalla.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Alavuden kaupungin vaikuttamistoimielimiä ovat Ikäihmisten neuvosto, Vammaisneuvosto ja Nuorisovaltuusto:

Ikäihmisten neuvoston tarkoituksena on edesauttaa ikäihmisten itsenäistä selviytymistä ja omatoimisuutta sekä tarpeiden välittymistä kaupungin päätöksentekoon ja palvelutuotantoon sekä helpottaa ikäihmisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Ikäihmisten neuvosto on kaupungin ja sen alueella asuvien ikäihmisten ja siellä toimivien vanhus- ja eläkeläisjärjestöjen yhteistoimintaelin.

Vammaisneuvoston tarkoituksena on edesauttaa vammaisten itsenäistä selviytymistä ja omatoimisuutta sekä tarpeiden välittymistä kaupungin päätöksentekoon ja palvelutuotantoon sekä helpottaa vammaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Vammaisneuvosto on kaupungin ja sen alueella asuvien vammaisten henkilöiden, heidän omaistensa ja vammaisjärjestöjen yhteistoimintaelin.

Ikäihmisten neuvosto ja Vammaisneuvosto ovat nimenneet edustajansa maakunnallisiin neuvostoihin.

Nuorisovaltuuston tarkoituksena on edesauttaa nuorten tarpeiden välittymistä päätöksentekoon ja palvelutuotantoon sekä helpottaa nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Nuorisovaltuusto on nimennyt osallistujat (läsnäolo- ja puheoikeudella) lautakuntiin ja valtuustoon.

Kuntalais- ja valtuustoaloitteet ja niiden käsittely tuodaan valtuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa.

Kunta-, alue-, eduskunta- ja europarlamenttivaaleissa Alavuden keskusvaalilautakunta ja muut toimielimet ja toimihenkilöt vastaavat vaalien järjestämisestä kaupungin alueella.

Alavuden kaupunki toteuttaa osallistavan budjetoinnin prosessin kerran valtuustokaudessa.

Kaupunki tarjoaa erilaisia kohtaamis- ja osallistumismahdollisuuksia eri asukasryhmille, mm. kesäasukkaat ja paluumuuttajat, sekä infoa matkailijoille.

6. Strategian seuranta ja arviointi

Kaupunkistrategian toteutusta seurataan osana talouden ja toiminnan suunnittelun ja toteutuksen seurannan prosesseja:

Talousarvion ja taloussuunnitelman perustana ovat strategiatavoitteet, niistä johdetut strategiakauden painotukset ja työyksiköissä operatiiviselle tasolle muodostetut tehtävät ja toimenpiteet.

Toiminnan ja talouden raportoinnissa (osavuosikatsaukset, tilinpäätökset) seurataan toteumaa suhteessa strategiaan ja siitä johdettuun suunnitelmaan.

Henkilöstöohjelma perustuu strategiaan ja muodostaa osan strategian toimeenpanoa ja seuranta. Toteutusta raportoi henkilöstökertomus.

Hyvinvointikertomus ja hyvinvointiraportti muodostavat osan strategiatavoitteiden seuranta ja raportointia.

Toimialoilla strategia ohjaa työtä ja sen toteutusta seurataan jatkuvasti.